

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พลังงานไฟฟ้าเป็นปัจจัยสำคัญของการดำรงชีวิตของมนุษย์ กิจกรรมการดำเนินชีวิตประจำวัน ทั้งในเรื่องส่วนตัว การทำงาน การเรียนการสอนหรือการพักผ่อนหย่อนใจ มนุษย์สร้างสิ่งประดิษฐ์ที่อำนวยความสะดวกให้กับชีวิตมากเท่าไรพลังงานไฟฟ้าก็ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายมากขึ้นเท่านั้น จะเห็นได้ว่าพลังงานไฟฟ้าที่เราได้บริโภคกันอยู่นี้ล้วนได้รับมาจากทรัพยากรธรรมชาติทั้งสิ้น และเป็นที่ทราบกันดีว่าการที่ประชากรมนุษย์ได้เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างมากมาหลายทศวรรษ ประกอบกับมนุษย์นั้นมีความต้องการที่ไม่สิ้นสุด มนุษย์จึงคิดค้นพัฒนาเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์เอง แต่ภายใต้เงื่อนไขทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดแล้ว จึงมีความเป็นไปได้ว่าในอนาคตมนุษย์เราอาจไม่เหลือทรัพยากรธรรมชาติเพื่อนำมาผลิตพลังงานไฟฟ้า และหากโลกมีการใช้พลังงานในระดับที่เป็นอยู่และไม่มี การค้นพบเพิ่มเติมแล้ว คาดว่าโลกจะมีแหล่งสำรองน้ำมันใช้ได้ อีกประมาณ 42 ปี ก๊าซธรรมชาติประมาณ 64 ปี และถ่านหินประมาณ 220 (วัลลี อีรานันตชัย, 2547)

จากคำแถลงนโยบายของรัฐบาล (ประยุทธ์ จันทร์โอชา, 2557) เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2557 ที่เกี่ยวข้องด้านพลังงาน ข้อ 6. เพื่อเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ 6.9 ปฏิรูปโครงสร้างราคาเชื้อเพลิงประเภทต่างๆ ให้สอดคล้องกับต้นทุนและให้มีภาระภาษีที่เหมาะสมระหว่างน้ำมันต่างชนิดและผู้ใช้ต่างประเภท เพื่อเพิ่มการใช้ประสิทธิภาพการใช้พลังงานของประเทศ และให้ผู้บริโภค รมัดระวังที่จะไม่ใช้ฟุ่มเฟือย รวมถึงดำเนินการให้มีการสำรวจและผลิตก๊าซธรรมชาติและน้ำมันดิบรอบใหม่ทั้งในทะเลและบนบก และดำเนินการให้มีการสร้างโรงไฟฟ้าเพิ่มขึ้นของหน่วยงานของรัฐและเอกชน ทั้งจากการใช้ฟอสซิลเป็นเชื้อเพลิงและจากพลังงานทดแทนทุกชนิด ด้วยวิธีการที่เปิดเผยม โปร่งใส เป็นธรรม และเป็นมิตรต่อสภาวะแวดล้อม พร้อมทั้งร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนาพลังงาน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2557)

เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2556 นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เป็นประธานพิธีเปิดกิจกรรมรณรงค์ “รวมใจคนไทย สู้วิกฤตไฟฟ้า” พร้อมด้วยนายสุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุล รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ นายพงษ์ศักดิ์ รักตพงศ์ไพศาล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน นายบุญทรง เตริยาภิรมย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

นายสุทัศน์ ปัทมสิริวัฒน์ ผู้ว่าการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมงาน ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล โดยถ่ายทอดสดทั่วประเทศผ่านสถานีโทรทัศน์ NBT

นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี กล่าวว่า พลังงานคือปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ จึงไม่แปลกใจที่ความต้องการใช้พลังงานในประเทศมีสูงขึ้นมาก เป็นที่ทราบกันดีว่าวันที่ 5 - 14 เมษายน ผู้ผลิตก๊าซจากเมียนมาร์จำเป็นต้องหยุดการผลิต ทำให้พลังงานสำรองที่เราใช้อยู่มีต่ำลงมาก รัฐบาลถือว่าการประหยัดพลังงานเป็นวาระสำคัญของประเทศ ถือเป็นยุทธศาสตร์ของประเทศที่จะร่วมกันประหยัดพลังงาน พร้อมส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้ขอความร่วมมือไปสู่ภาคเอกชน โดยเฉพาะสภาอุตสาหกรรมให้ร่วมกันประหยัดพลังงาน อย่างไรก็ตาม ไม่อยากเห็นการประหยัดพลังงานแค่ช่วงเวลานี้ แต่ต้องร่วมกันประหยัดพลังงานอย่างต่อเนื่อง

"เราจะร่วมกันใช้ปฏิบัติการ 3 ป. คือ ปิดไฟ ปรับแอร์ ปลอดภัย ซึ่งเชื่อว่าจะช่วยให้ได้พลังงานสำรองมากขึ้น แม้วันนี้เรามีพลังงานสำรองที่ปลอดภัยแล้ว แต่หากเราช่วยกันประหยัดมากกว่านี้ก็จะมีความปลอดภัยและมั่นคงในระยะยาว" นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี กล่าว

นายพงษ์ศักดิ์ รักตพงศ์ไพศาล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน กล่าวว่า กระทรวงพลังงานได้ประสานงานเตรียมความพร้อมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและขอความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชน เพื่อแก้ปัญหาและบรรเทาผลกระทบจากสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น และด้วยความร่วมมือร่วมใจของทุกภาคส่วนทำให้เวลานี้มีกำลังผลิตไฟฟ้าสำรอง เพิ่มขึ้น สำหรับการณรงค์ประหยัดไฟฟ้า “ปฏิบัติการ 3ป. รวมใจคนไทย สู้วิกฤตไฟฟ้า” นี้ ทุกคนสามารถทำได้ง่าย ๆ และทำได้ทันที โดยตั้งเป้าหมายการจัดกิจกรรมในครั้งนี้สามารถลดการใช้ไฟฟ้าได้ไม่น้อยกว่า 700 เมกะวัตต์ (การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, 2559)

จากนโยบายของรัฐบาลทั้ง 2 สมัยมีแนวทางในการประหยัดงานไฟฟ้า เพื่อลดการใช้ไฟฟ้าให้น้อยลง

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีเป็นส่วนราชการที่มีกิจกรรมทางด้านการบริการ การศึกษา ซึ่งกิจกรรมบริการของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีนั้นมีความจำเป็นต้องใช้พลังงานไฟฟ้าเป็นปริมาณมาก ทั้งนี้เพราะมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีให้บริการด้านการศึกษาแก่นักศึกษาไม่ว่าจะเป็นดวงไฟส่องสว่าง เครื่องปรับอากาศ ลิฟต์โดยสาร เครื่องกำเนิดไฟฟ้า ระบบบำบัดน้ำเสีย รวมทั้งเครื่องมือ อุปกรณ์ทางการศึกษา ห้องปฏิบัติการ เป็นต้น จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากบันทึกการใช้พลังงานไฟฟ้าของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ศูนย์กรุงเทพมหานคร ตามตารางที่ 1 (กลุ่มบริหารงานคลัง มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2558.) จะเห็นได้ว่าการใช้พลังงานไฟฟ้าในปริมาณมากของกิจกรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีนั้นต้องใช้งบประมาณของประเทศชาติเป็นจำนวนมากเช่นกัน อีกทั้งการใช้พลังงานไฟฟ้ายังเป็นส่วนหนึ่งในการก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้ง

ทางตรงและทางอ้อม และไม่ว่าจะเป็นเชิงคุณภาพหรือเชิงปริมาณ ซึ่งผลกระทบทั้งหมดนี้ เราทุกคน และทุกชีวิตบนโลกต่างได้รับผลร่วมกัน เพราะเราต่างอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดียวกัน

ตารางที่ 1 ตารางแสดงค่าไฟฟ้าโดยรวมของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ปี พ.ศ.	เดือน	จำนวนพลังงานไฟฟ้า(หน่วย)	จำนวนเงินค่าไฟฟ้า(บาท)
2558	กรกฎาคม	276,000	1,323,778.15
	สิงหาคม	247,000	1,181,552.60
	กันยายน	256,000	1,233,139.20
	ตุลาคม	204,000	972,809.75
	พฤศจิกายน	187,000	908,562.36
	ธันวาคม	200,000	991,392.09
	2559	มกราคม	208,007
กุมภาพันธ์		200,199	932,989.40
มีนาคม		222,000	1,070,880.10
เมษายน		160,000	742,682.65
พฤษภาคม		189,845	775,389.00
มิถุนายน		203,436	867,039.47

ที่มา : กลุ่มบริหารงานคลังและพัสดุ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2558

จากการทบทวนสถานการณ์และปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญที่จะศึกษาพฤติกรรมการรับรู้การประหยัดพลังงานไฟฟ้า โดยใช้ปฏิบัติการ 3ป. ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ซึ่งคาดว่าผลการศึกษานำไปใช้และเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการดำเนินงานในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อประโยชน์ต่อองค์กรอื่นในการประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการรับรู้การประหยัดพลังงานไฟฟ้า โดยการปฏิบัติการ 3ป. ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการรับรู้การประหยัดพลังงานไฟฟ้า โดยใช้ปฏิบัติการ 3ป. ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสื่อประชาสัมพันธ์รณรงค์ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับรู้การประหยัดพลังงานไฟฟ้า โดยใช้การปฏิบัติการ 3ป. ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

สมมติฐาน

1. นักศึกษาที่มีลักษณะข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างต่างกัันมีพฤติกรรมกรรับรู้การประหยัดพลังงานไฟฟ้าโดยใช้ปฏิบัติการ 3ป. ต่างกัน

2. แนวทางการรณรงค์การประหยัดพลังงานไฟฟ้าโดยใช้ปฏิบัติการ 3ป. ต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรับรู้การประหยัดพลังงานไฟฟ้าโดยใช้ปฏิบัติการ 3ป.ต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี จำนวน 5,726 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักศึกษาภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี จำนวน 374 คน โดยกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling)

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี หมายถึง ข้อมูลพื้นฐานส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1. เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งเป็นหญิงและชาย
2. อายุ หมายถึง อายุจริงของผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ช่วงอายุ ได้แก่ 1) ต่ำกว่า 18 ปี 2) 18-2 ปี 3) 21-23 ปี 4) มากกว่า 23 ปี
3. ชั้นปีการศึกษา หมายถึง ชั้นปีการศึกษาในปีการศึกษาปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งเป็น 5 ชั้นปีได้แก่ 1) ชั้นปีที่ 1 2) ชั้นปีที่ 2 3) ชั้นปีที่ 3 4) ชั้นปีที่ 4 5) ชั้นปีที่ 5
4. คณะที่ศึกษา หมายถึง คณะของผู้ตอบแบบสอบถามที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน โดยแบ่งออกเป็น 1) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 2) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 3) คณะวิทยาการจัดการ 4) คณะครุศาสตร์
5. การอยู่ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ระยะเวลาโดยประมาณสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง หมายถึง เวลาที่ผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีในระหว่างวันจันทร์-วันศุกร์โดยประมาณ
6. ประสบการณ์เกี่ยวกับรับผิดชอบจ่ายค่าไฟฟ้าในที่พักของท่านหรือไม่ หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามจะเป็นคนจ่ายค่าไฟฟ้าในที่พักของตนเอง

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเรื่อง "ศึกษาพฤติกรรมกรรับรู้การประหยัดพลังงานไฟฟ้าโดยใช้ปฏิบัติการ 3ป.ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี" โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ทำการเลือกสุ่มตัวอย่างจากนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี โดยการสุ่มด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ตามสัดส่วนของประชากรต่อกลุ่มตัวอย่าง (Proportional Stratified Random Sampling) โดย

จำแนกนักศึกษาแต่ละคณะใช้สูตรคำนวณเนื่องการเป็นการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรับรู้ของบุคคล

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี 172 ถนนอิสรภาพ แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

4. ขอบเขตด้านเวลา

ปีการศึกษา 2558 - 2559

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรต้น คือ ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปีการศึกษา คณะ เวลาที่อยู่ภายในมหาวิทยาลัย คนจ่ายค่าไฟฟ้า

5.2 ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมกรรับรู้การประหยัดพลังงานพลังงานไฟฟ้า โดยใช้ปฏิบัติการ 3ป.

นิยามศัพท์

พฤติกรรมกรรับรู้ หมายถึง กระบวนการรับรู้ที่ทำให้เกิดทัศนคติ และการตัดสินใจแสดงพฤติกรรมประหยัดพลังงานโดยผ่านสื่อประชาสัมพันธ์การปฏิบัติการ 3ป.

สื่อประชาสัมพันธ์รณรงค์ หมายถึง โปสเตอร์ สติกเกอร์ และ X-Banner ที่ใช้ประชาสัมพันธ์การรณรงค์ประหยัดพลังงานไฟฟ้าโดยการปฏิบัติการ 3ป.

การรณรงค์การประหยัดพลังงาน 3 ด้าน ได้แก่ 3ป. ปิดไฟ ปรับแอร์ ปลอดภัย

โปสเตอร์ หมายถึง คือภาพขนาดใหญ่พิมพ์บนกระดาษ ออกแบบเพื่อใช้ติดหรือแขวนบนผนังหรือกำแพง โปสเตอร์อาจจะเป็นภาพพิมพ์หรือภาพเขียน

X-Banner หมายถึง ชุดประชาสัมพันธ์ ตัวโครงเป็นกากบาทลักษณะตัว X มีน้ำหนักเบา ใช้ตั้งในบริเวณไม่มีลม (Indoor) หรือในห้องปรับอากาศ แต่ละรุ่นประกอบด้วย หลายวัสดุผลิต เช่น พลาสติก อะลูมิเนียม เหล็ก

สติกเกอร์ หมายถึง รูปลอกภาพหรือตัวหนังสือที่ใช้ติดกับสิ่งอื่นๆ ได้

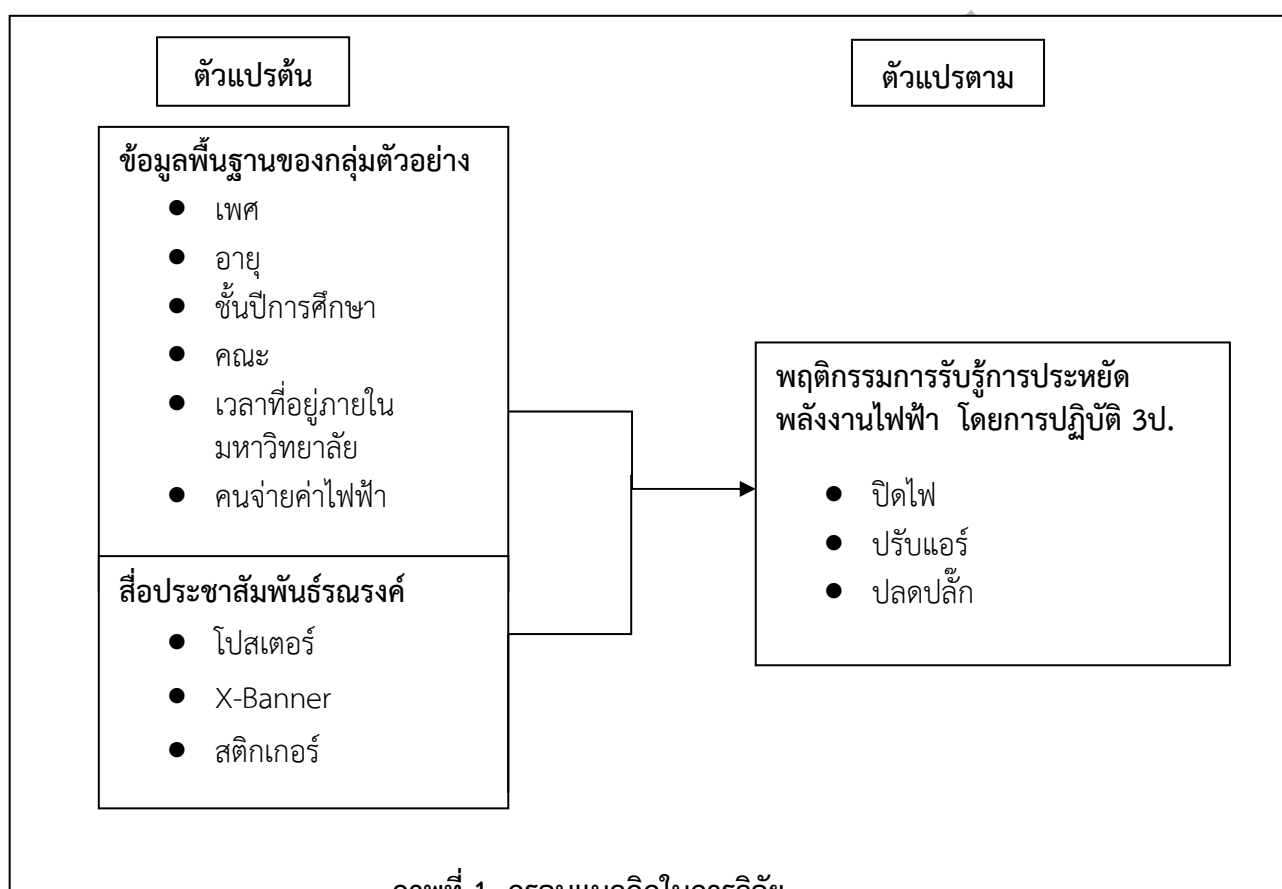
ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี หมายถึง ข้อมูลพื้นฐานส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

การรับรู้ หมายถึง การตีความหมายของสิ่งที่ได้พบเห็น ได้ยิน ได้สัมผัส ได้รับฟัง เกี่ยวกับสื่อประชาสัมพันธ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง "ศึกษาพฤติกรรมกรรับรู้การประหยัดพลังงานไฟฟ้าโดยใช้ปฏิบัติการ 3ป. ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี" ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งขอบเขตพื้นที่ในการวิจัยคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักศึกษาภาคปกติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี จำนวน 374 คน มีการกำหนดตัวแปรต้น (Independent Variable) คือ ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปีการศึกษา คณะ เวลาที่อยู่ภายในมหาวิทยาลัย คนจ่ายค่าไฟฟ้า และตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ พฤติกรรมการรับรู้การประหยัดพลังงานพลังงานไฟฟ้า โดยใช้ปฏิบัติการ 3ป. เพื่อเป็นเครื่องมือในการดำเนินการวิจัย และเป็นแนวทางในการดำเนินการหาคำตอบในทิศทางที่ถูกต้อง ดังกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการรับรู้การประหยัดพลังงานไฟฟ้า
2. ผลการวิจัยจะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ในการใช้สื่อประชาสัมพันธ์การประหยัดพลังงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี